

Liikenne- ja viestintäministeriölle
kirjaamo@lvm.fi

Asianumero 2372/03/2017, lausuntopyyntöne 21.12.2017

Lausunto tietoyhteiskuntakaaren muuttamista koskevasta arviomuistiosta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista lausuntoa ot-sikkoasiassa. Erityisesti on pyydetty ottamaan kantaa neljään arviomuistiossa esitettyyn kysymykseen. Oikeusministeriö lausuu asiasta seuraavaa.

- 1) Aiheuttaako tietosuojalautakunnan teleyrityksille antamien henkilötietoja koskevien käsittelylupien lakkaaminen tarpeita tehdä muutoksia lainsäädäntöön?**
- 2) Jos muutostarpeita on, tulisiko ne ratkaista osana yleislainsäädäntöä (maksuhäiriötietojen tai henkilötietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö) vai sektorikohtaista erityislainsäädäntöä (tietoyhteiskuntakaari)?**

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, ettei arviomuistiossa ole erikseen arvioitu maksuhäiriö- ja väärinkäytöstietojen käsittelyä EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (679/2016) valossa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa säädetään rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Kyseisen artiklan mukaan rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittely 6 artiklan 1 kohdan perusteella suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojaustoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi.

Oikeusministeriö toteaa käsityksensä, että maksuhäiriöitä eli maksuviivästyksiä koskevat tiedot eivät ole yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Näin ollen riittävää tällaisten henkilötietojen osalta lähtökohtaisesti on, että käsittelylle on yleisen tietosuojalain 6 artiklan 1 kohdassa säädetty käsittelyperuste.

Luottotietolaki (527/2007) on mahdollistanut tietosuojalautakunnan lupaan perustuvien maksuhäiriörekisterien ja -tietojenvaihtojärjestelmien käytön. Lupa maksuviivästyksiä koskevien tietojen käsittelyyn on myönnetty tietosuojalautakunnan lupakäytännössä henkilötietolain (523/1999) 43 §:n 1 momentissa tarkoitetun oikeutetun edun toteuttamiseksi. Yleisen tietosuojalain 6 artiklan 1 kohdan f alakohdassa mahdollistetaan henkilötietojen käsittely, joka on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttamiseksi, paitsi milloin henkilötietojen suoja edellyttävät rekisteröidyn edut tai perusoikeudet ja -vapaudet syrjäyttävät tällaiset edut. Tätä käsittelyperustetta ei voida kansallisessa lainsäädännössä mukauttaa (vrt. yleisen tietosuojalain 6 artiklan 2 ja 3 kohta), vaan asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisen käsittelyperusteen täyttyminen jää ensi vaiheessa rekisterinpitäjän itsensä arvioitavaksi.

Sen sijaan puheena olevat väärinkäytöstiedot saattavat oikeusministeriön käsityksen mukaan sisältää yleisen tietosuojalain 10 artiklassa tarkoitettuja rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja. Tällöin käsittelyn edellytyksenä on lisäksi se, että käsittely sallitaan lainsäädännössä, jollei käsittely tapahdu viranomaisen valvonnassa. Koska tällainen toimialan sisäisesti tapahtuva väärinkäytöstietojen käsittely ei oikeusministeriön käsityksen mukaan tapahtuisi viranomaisen valvonnassa, tulisi käsittelystä säätää laissa siltä osin kun käsiteltävät tiedot sisältävät yleisen tietosuojalain 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Oikeusministeriön asettaman ns. TATTI-työryhmän mietinnössä (oikeusministeriön julkaisu 35/2017) todetaan työryhmän mielestä olevan perusteltua, että tietosuojalautakunnan lupien mukainen väärinkäytöstietojen käsittely voisi jatkaa yleisen tietosuojalain 6 artiklan mukaisen tullessa sovellettavaksi. Työryhmä katsoi mietinnössään, että koska sääntelyltä edellytetään tarkkarajaisuutta ja erityisiä suojatoimia, ei väärinkäytöstietoja koskevasta käsittelystä ole mielekästä säätää tietosuojaa koskevassa yleislaissa, vaan asiaa olisi syytä säätää sektorilainsäädännössä.

Oikeusministeriössä valmistellaan parhaillaan yleistä tietosuojalain asetusta täydentävää ja täsmentävää yleislakia koskevaa hallituksen esitystä. Hallituksen esityksessä tullaan esittämään TATTI-työryhmänkin ehdottaman mukaisesti, että tietosuojalautakunta lakautetaan ja että tietosuojalautakunnan henkilötietolain nojalla myöntämien lupien voimassaolo lakkaa.

Oikeusministeriö ei näe estettä sille, että teleyritysten välisen väärinkäytösrekisterin ja sen puitteissa tapahtuvan käsittelyn edellytyksistä säädettäisiin laissa. Tällaista sääntelyä tulisi kuitenkin tarkemmin arvioida yleisen tietosuojalain valossa, ja sen tulisi täyttää asetuksen vaatimukset muun muassa siinä edellytettujen asianmukaisten suojatoimien osalta. Oikeusministeriö katsoo TATTI-työryhmän tavoin, ettei asiaa koskevaa sääntelyä ole syytä sisällyttää valmisteilla olevaan henkilötietojen suoja koskevaan yleislakiin, vaan asiasta olisi syytä tarpeen mukaan erityislainsäädännössä.

3) Onko puhelinliittymien puhelinmarkkinointikielto tarpeellinen ja toimiva matkapuhelinliittymien markkinahäiriöiden estämisessä?

4) Onko puhelinmarkkinointikiellon jatkamiselle perusteita?

Vaikka digitalisoitumisen myötä käytettävissä olevat markkinointikeinot ovat monipuolistuneet, perinteinen puhelinmarkkinointi on edelleen yleisesti käytössä oleva tapa markkinoida tavaroita ja palveluita kuluttajille. Myöskään matkapuhelinmarkkinoilla ei ole tietävästi tapahtunut senkaltaisia muutoksia, että olisi syytä olettaa, että kuluttajansuojan tarve matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinoinnin aiheuttamilta erilaisilta ongelmilta olisi poistunut. Kun toisaalta Kilpailu- ja kuluttajavirastolta saadun tiedon mukaan matkapuhelinliittymien puhelinmarkkinointikieltoa on noudatettu melko hyvin, oikeusministeriö suhtautuu myönteisesti siihen, että puhelinmarkkinointikieltoa jatketaan määräaikaisena.

Sami Manninen
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Tanja Jaatinen
Erityisasiantuntija